Nr. 9 (43) Vilnius 1939 m. vasario 28 d. II metai

ŪKININKAS

::: SAVAITINIS „AIDO“ PRIEDAS ŪKININKAMS :::

Ūkininkams pavasario belaukiant

Tikrai nieks nežino, kada šiemet prasidės pavasaris. Ar jis bus ankstyvas ir šiltas, ar vėlyvas ir šaltas? Tad kiekvienas ūkininkas privalo būti iš anksto pasiruošęs sutikti pavasarį, kada tik jis bepraśvistų. Paruošiamųjų darbų prieš pavasarį yra nemaža ir jau dabar reikia skubiai juos atlikti, kad paskui nebūtų pervėlu.

Neatidėliojant reikia nustatyti pavasario sėjos planą. Tiksliai apsispręsti, kokius didumo plotus kuriais augalais turėsime apsėti. Jei stingame kurių sėklų, dabar jų turime pasirūpinti. Visas sėklas reikia prirengti sėjai: išvalyti ir ištrijeruoti.

Toliau reikia sutaisyti visus darbo įrankius: plūgus, akėčias, volus, insėtuves, arklių pavalkus, arkliavirves ir t.t.

Jei tvartuose daug prisistovėjęmėšlo ir gyvuliams yra ankšta ir tvanku, tuojau mėšlo dalį išvežti bulvėms, žaliesiems mišiniams ir kitiems augalams, kuriuos ketiname patręšti mėšlu. Tvartus reikia kasdien pravėdinti. Tik mėšlo negalima išmėtyti po dirvą mažomis krūvutėmis, bet reikia sukrauti į dideles krūvas, po 5—8 vežimus kiekvienon, ir smarkiai suspausti. Jei yra prikastų durpių ar žemės, reikia mėšlo krūvas jomis pridengti, nors nestoru 15 — 20 cm sluoksniu. Tada mėšlas gerai išsilaikys iki tol, kol jį reikės iškratyti ir iš jo azotas neišgaruos.

Dabar reikia apžiūrėti žieminių pasėlius. Jei kurioje vietoje vanduo plaudžia dirvą, prakasti griovelius vandeniui nubėgti. Taip pat reikia saugoti pasėlių laukus, kad nestovėtų juose susirinkę vandens pelkės. Tokias pelkes (valkas) reikia išleisti, prakasus griovelius į žemesnes pievas ar į didesnius griovius. Vanduo pavasarį, stovėdamas dirvoje, labai pakenkia pasėliams, ypač jo bijosi rugiai ir kviečiai. Jie visiškai tose vietose išmirksta ir pranyksta, pasilieka dirvoje tuščios pleikės.

Nutirpus sniegui, tuojau reikia nurinkti nuo pievų, ganyklų ir dobilų laukų visus akmenis, kad netrukdytų vėliau šienauti. Taip pat reikia išmėtyti ir išsklaidyti pievose gyvulių išmatų krūvutes ir kurmiarausius.

Jei turima samanotų pievų, reikia jas akėti tuojau, kai tik atšyla žemės paviršius, o gilesni jos sluoksniai dar yra sušalę. Tada samanos gerai išsiakėja, tik reikia jas išakėtas nuo pievos nugrėbti ir sukrauti į komposto krūvą, kad supūtų arba, padžiovinus, sukratyti tvartuosna.

Pievų tręšimas turi būti vienas pirmųjų pavasario darbų. Mineralinėmis trąšomis geriausia pievas patręšti tada, kai jau sniegas nutirpsta ir vanduo nubėga. Trąšos išbarstytos į pievas, ganyklas ar dobilų lauką, būtinai reikia priakėti, kad geriau ir greičiau ištirptų, susimaišę su žemėmis.

Prieš pavasarį yra daug darbo sode. Reikia praretinti obelų, kriaušių ir kitų vaismedžių vainikus. Išpiaustyti visas šakas, kurios auga į vainiko vidurį ir pinasi su kitomis šoninėmis šakomis, sudarydamos tankmę, neprileidžia pakankamai šviesos ir oro. Nupiaustyti nudžiūvusias ar apdžiūvusias, sužalotas, nesveikas šakas. Nupiautas vietas aštriu peiliu reikia nulyginti ir sodo tepalu patepti, kad negaruotu pro jas drėgmė ir kad greičiau apaugtų. Taip pat nuo senesnių medžių reikia nuskusti luobą ir vieliniu šepečiu nuvalyti samanas. Nupiautas šakas tuojau reikia iš sodo pašalinti ir sukūrenti, o luobus ir samanas vietoje sudeginti, kad žūtų su jomis visi sodo kenkėjai, kurie ten buvo žiemai pasislėpę. Taip pat reikia apžiūrėti ir apipiaustyti ir kitų sodybos medžių vainikus, kad gražiau atrodytų ir per daug neužtemdytų trobų ar gatvės. Senus vaiskrūmius reikia išretinti, išpiaustant visus pasenusius ūgius.

Sodą išvalius ir visas jo nuovalas pašalinus, sunaikinus, reikia obelis, kriaušes, slyvas ir vyšnias apipurkšti 5% sodo karbolinu su vandeniu. Tas darbas atliekamas tam tikru purškintuvu giedriomis, šiltomis dienomis, kol dar medžių akutės miega. Šį medžių purškinimą galima atlikti ir iš rudens, lapams nukritus. Purškinimo tikslas—sunaikinti kenksmingus grybelius, kurie pūdo vaisius ir iššaukia jų dėmėtumą. Agrastus reikia purškinti 2% sodo tirpiniu nuo miltligės.

Po to viso, jei sodo medžiai ir krūmai iš rudens nebuvo patręšti, reikia aplink juos patręšti perpuvusiu mėšlu ir pridengti mėšlą plonai žemėmis. Aprištų medelių nenurišti iki visiško oro sušilimo, kad jų oda neperšaltų nuo naktinių pašalų.

Nužiūrėti reikia šiltežėms vietą ir, paruošus ją, nenusivėlinti su ankstyvųjų daržovių sėklų pasėjimu dalgams. Iš anksto reikia pasidaryti šiaudinių matų šiltežėms pridengti.

Jei dar neužsisakyta kooperatyvuose pavasariui mineralinių trąšų, reikia kuo skubiausiai tai atlikti. Neužsisakiusiems kooperatyvai nepristatinėja trąšų pavasarį, o pavėlavus su užsakymu, galima suvėluoti jų pristatymą ir sėją.

Jau kovo mėnesį reikia pasėti dobilus į žieminius, kad jie, turėdami pakankamai drėgmės, galėtų anksti pavasarį sudygti. Dobilų sėklą reikia pirktis geriausia pas gerai pažįstamus ūkininkus, švarią, be brantų arba užsisakyti per savo kooperatyvus. Vengti reikia itališkų dobilų sėklų, nes mūsų krašte iššąla. Pirmamečius dobilus liesesnėse vietose reikia patręšti 30% supertomasina, kad geriau sustiprėtų. Jeigu buvo resvi, reikia naujomis sėklomis apsėti ir priakėti, kad sutankėtų.

M. Č.

ŪKIŠKOS NAUJIENOS

LIETUVOS VALSTYBĖJE

Aliejaus eksportas

Lietuva eksportuoja užsienin ne tiktai linų pluoštą ir sėmenis, bet ir savo krašte pagamintą sėmenų aliejų. Akcinė B-vė Ringuva per šių metų sausio mėnesį užsienin eksportavo 92 600 kg sėmenų aliejaus. O savo krašto ūkininkams ir pieno perdirbimo bendrovėms pardavė 356.300 kg išspaudų.

Kiek buvo pinigų apyvartoje 1938 m.

1938 m. visoje Lietuvos valstybėje apyvartoje buvo 154 mil. litų įvairių pinigų. Sakytų metų pabaigoje apyvartoje buvo 147 mil. litų popierinių pinigų, 23,6 mil. lt. sidabrinių ir 4,2 mil. lt. vario ir aliuminijaus monetų. Taigi praėjusiais metais pinigų apyvartoje buvo už vis daugiausia nuo pradžios litų įvedimo. Pavyzdžiui, prieš kriziniais metais pinigų apyvartoje buvo daugiausia

1930 m. — 130 mil. lt., 1931 m. pinigų apyvartoje buvo apie 123 mil. lt., 1932 m.—110 mil. lt., 1933 m.—105 mil. lt., 1934 m. — 101 mil. lt., 1935 m. — 112 mil. lt., 1936 m.—124 mil. lt., 1937 m.— 132 mil. lt. ir 1938 m.—154 mil. lt.

Valstybės muito pajamos

1938 m. Lietuvos biudžete buvo numatyta gauti 55 milionus litų muito pajamų, o gauta—58,123 mil. lt. 1937 m. muito pajamų buvo gauta 55,326 mil. lt. Tokiu būdu 1938 metų muito pajamos buvo didesnės už 1937 metų 2,797 mil. lt.

Premijos už gyvulius

Lietuvos Žemės Ūkio Rūmai labai yra susirūpinę gyvulių ūkiu. Jie visokiais būdais daro pastangas, kad ūkininkų laikomi gyvuliai nuolat gerėtų. Tarp kito skatina ūkininkus, kad jie gerai prižiūrėtų galvijų prieauglį. Tam tikslui kasmet įvairiose krašto vietose ruošia galvijų prieauglio parodėles, kuriose parodoma ūkininkų išauginti galvijai. Tokias parodėles turi progos aplankyti didelis skaičius ūkininkų ir pamatyti geresnių galvijų bei juos palyginti su savaisiais. Už geriau išaugintus ir prižiūrimus galvijus tokiose parodėlėse ūkininkams mokamos piniginės premijos, kas irgi skatina ūkininkus gerinti galvijus. Praėjusiais metais galvijų prieauglio parodėlės prasidėjo rugpiūčio mėnesį ir tęsėsi iki spalių mėnesio antrosios pusės. Iš viso tokių parodėlių buvo surengta 105 ir jose ištatyta 2239 galvijai: 634 buliukai ir 1605 karvytės. Pirmo laipsnio premijų paskirta 317, antro laipsnio—595 ir trečiojo laipsnio — 880. Už premijuotus galvijus išmokėta 20.920 litų. Šiais metais tokios parodėlės irgi bus ruošiamos, nes ūkininkai jomis kasmet vis labiau domisi ir skaitlingiau jose dalyvauja.

Technikų suvažiavimas

Vasario 17—18 d. Žemės Ūkio Rūmuos buvo šių Rūmų apskričių statybos technikų ir jų padėjėjų suvažiavimas, kuriame aptarta visa eilė žemės ūkio statybos klausimų ir žemės ūkio trobesių statybai duodamų pašalpų. Pavyzdžiui, 1937 m. trobesių statybai pašalpų išmokėta 288.000 litų, 1938 m.—511.000 litų, o šiemet tam tikslui paskirta 615.000 litų. Daugiausia pašalpų išmokama kumetynų statybai. Praėjusiais metais kumetynų statybai buvo paskirta 350.000 litų. Nuo šių metų sulaikoma pašalpos už pagerintų linų džiovyklų ir linmarkių statybą, o taip ir už linų džiovyklose įrengtas grūdų džiovyklas, nes per kelerius metus linmarkų ir linų džiovyklų yra įrengta pakankamai.

Medaus ir sėmenų eksportas Lenkijon

Prekybos sutartyje su Lenkija numatyta, kad šiais metais į Lenkiją bus galima išvežti bičių medaus už 110.000 litų. Iki šiol medaus buvo eksportuojamas į Vokietiją. 1937 m. buvo eksportuota medaus už 175.000 litų. Visas eksportuota buvo į Vokietiją. Dabar bus eksportuota 1938 medaus derlius. Medų supirkinės Pienocentras arba Lietūkis. Be medaus dar bus eksportuojami ir sėmenys. Šiuo metu lenkų sėmenų pirkliai veda derybas su Lietuvos eksporteriais dėl didesnio lietuviškų sėmenų kiekio užpirkimo. Jie nori Lietuvoje nupirkti apie 4.000 tonų sėmenų už 1.250.000 litų.

MŪSŲ KRAŠTE IR KITUR

Ūkininkams - gamintojams nereiks mokėti apyvartos mokesčio

1938 m. gegužės mėnesio 4 d. buvo išleistas įstatymas apie apyvartos mokestį. Tas įstatymas pradėjo veikti nuo šių metų sausio 1 d.

Šio įstatymo 3 paragrafas štai ką sako: apyvartos mokesčio nereikia mokėti už parduodamus žemės ūkio gaminius, pagamintus nuosaviame ar nuomojamame ūkyje, jeigu tie gaminiai nėra perdirbami pramonės įmonėse ir jeigu tiems gaminiams parduoti nesilaikoma nuolatinių pardavimo vietų už nuo savo ar nuomojamo ūkio ribų. Žemės ūkiu įstatymas laiko taip pat miškų ūkį, daržų, gyvulių, medžioklės, bitininkystės, žuvų ir žvejybos ūkius.

Mineralinių trąšų kainos

Pagal Azotinių Junginių fabrikų pranešimus šių metų pavasario sezonui mineralinių trąšų kainos, perkant vagoniniais kiekiais, nemažiau, kaip po 10 tonų, nuo vasario iki birželio mėnesio už 100 kg trąšų su pristatymu į kiekvienos vietos stotį bus imama:

1. Maltas azotniakas 21%N—24,90 auks.
2. Azotniakuota supertomasina 12% P_2O_5 ir 9%N—19,70 „
3. Kalkių salietra 15,5% N—25,50 „
4. Salietšakas 15,5% N
   maltas . . . . . .—21,30 „
   granuliuotas . . . .—22,60 „
5. Sieros rūgšties amonis 21% N be maišo . .—23,10 „

Kadangi kooperatyvai ir kitos prekybos įmonės gauna dar 3% nuolaidos nuo tos kainos, tai šių azotinių trąšų kainos, perkant jas ūkininkams detaliai, irgi kaštuos mažai kuo brangiau, nei čia nurodyta.

Parceliacijos planas 1940 m.

Vyriausybės Žiniose paskelbtas Ministrų Tarybos parėdymas, pagal kurį nustatoma, kurie dvarai turės būti priverstinai išpirkti 1939 m. parceliacijos reikalams. Parėdyme pažymėta, kad Liublino, Balstogės, Vilniaus, Naugardėlio, Pagirio ir Voluinės vaivadijose 1938 m. parceliacijos planas įvykdytas, dėl to šiose vaivadijose šiemet nebus priverstinai išpirkti dvarai parceliacijos tikslams. Likusiose vaivadijose, kuriose pernai neįvykdytas parceliacijos planas, bus nupirkta 57.690 ha privatinių dvarų žemės parceliacijos tikslams. Iš jų Silezijos vaivadijoje bus išparceliuota 7.438 ha, Poznanės — 20.275 ha ir Pamarės — 17.437 ha. Kitose vaivadijose parceliacijos tikslams bus nusavinta nuo 1.000 iki 3.000 ha dvarų žemės. Bet mums svarbiau žinoti, kiek bus nusavinta 1938 m. ateinančių metų parceliacijos planui vykdyti. Šios žinios paduotos tose pačiose Vyriausybės Žiniose. 1940 metais bus išparceliuota 20.000 ha Valstybinės Žemės ir Valstybinio Žemės Ūkio Banko nuosavybės ir 150.000 ha privatinių asmenų nuosavybės. Valstybinės ir minėto Banko nuosavybės Lodzės vaivadijoje bus išparceliuota 1.000 ha, Kielcų — 200 ha, Liublino — 3.100 ha, Balstogės—2.600 ha, Vilniaus— 200 ha, Naugardėlio—100 ha, Pagirio— 1.100 ha, Voluinės — 1.500 ha, Silezijos — 1.200 ha, Poznanės — 5.200 ha ir Pamarės — 3.800 ha. Privatinės žemės parceliacijos tikslams šiemet bus nusavinta: Varšuvos vaivadijoje 13.000 ha, Lodzės — 2.000 ha, Kielcų — 4.000 ha, Liublino—11.500 ha, Balstogės—3.000 ha, Vilniaus—6 000 ha, Tarnopolio—19.000 ha, Stanislavovo — 6.000 ha, Lvovo — 10.000 ha, Krokuvos — 2.000 ha, Silezijos—8 000 ha, Poznanės—23.000 ha ir Pamarės — 19.500 ha. Kaip matome, daugiausia bus išparceliuota Poznanės ir Pamarės vaivadijose, nes ten daug dvarų yra vokiečių rankose. Toliau seka ukrainiečių gyvenamos vietos (Tarnopolio, Lvovo vaivad.), nes ten norima daugiau apgyvendinti ūkininkų lenkų. Vilniaus krašte (Naugardėlio, Vilniaus ir Balstogės vaivadijose) 1940 m. bus išparceliuota tiktai 19.900 ha, taigi beveik dvigubai mažiau, negu vienoje Poznanės vaivadijoje. Mūsų krašte dvarai skaitomi lenkų tautybės ir kultūros židiniais, platintojais, dėl to čia jie neliečiami. Visur politika.

Įplaukos už miltų mokestį

Kaip žinome, praėjusiais metais rugsėjo 5 dieną pradėjo galioti parėdymas, pagal kurį malūnininkai, maldami miltus ne ūkininkų šeimos reikalams, turi imti mokestį nuo miltų savininkų po 3 auks. nuo 100 kg miltų ir tuos pinigus siųsti Iždui. Tie pinigai turi būti suvartoti įvairiems primokėjimams, kuriuos valdžia dažnai vartoja, norėdama palaikyti geras žemės ūkio gaminių kainas. Nuo minėto parėdymo įsigaliojimo dienos iki šių metų vasario 1 d. šio mokesčio surinkta beveik 22 milijonai auks. Bet iki šiol ta suma nebuvo niekam panaudota, nors žemės ūkio gaminių kainos nėra labai geros. Turbūt atsakingi veiksniai yra įsitikinę, kad dabartinės kainos dar neblogos ir dar nėra reikalo daryti žygius, kad jos pabrangtų. Minėtas parėdymas dabar vėl yra keičiamas. Bus nustatyta kitokia to mokesčio mokėjimo tvarka, tačiau pats mokestis nebus pakeistas.

Nepatenkinti kooperacija

Vyriausioji lenkų pirklių taryba kreipėsi su memorijalu į užsienio prekybos tarybą, kad ši, remdama kooperatyvų sąjungas, neskriaustų privatinių pirklių, ypač detalistų. Pirkliai skundžiasi todėl, kad Lenkijos Vartotojų Bendrovių Są-

jungiems neparduoda importuojamų prekių. Pavyzdžiui, minėta sąjunga importuoja pietų vaisius (apelsinus, bananus, citrinas), kuriuos parduoda tiktai kooperatyvams. Dėl to pirkliai yra nepatenkinti. Tas pats yra ir su įvairiomis importuojamomis sėklomis. Importuoti sėklas leidžiama tik toms įmonėms, kurios sėklas parduoda tiesiai vartotojams, taigi ūkininkams ir daržininkams arba kooperatyvams, žemės ūkio rūmams arba žemės ūkio organizacijoms. Tokiu būdu detalistai pirkliai, kurie patys importuoti sėklų nepajėgia, importuotų sėklų negali gauti. Dėl to jie irgi skundžiasi. Bet gal nevisai teisėtai. Nes daugelis smulkiųjų pirklių, norėdami pasipelnyti, net ir labai geras sėklas sumaišo su blogomis ir tuo būdu ūkininkus apgauna.

Atsilieka Vakarų Lenkijos žemės ūkis

Ūkiškoje spaudoje užtinkama gana įdomių žinių apie Lenkijos žemės ūkio pažangą. Jos įdomios dėl to, kad nurodo, jog Vakarų Lenkijoje (Poznanės ir Pamarės vaivad.) žemės ūkis žengia ne priekin, bet atgal. Geriausiu įrodymu, kad Vakarų Lenkijos žemės ūkis traukiasi atgal, yra kviečių derliai. Tuo pačiu laiku, kai visoje Lenkijoje kviečių derliai didėja, tai Vakarų Lenkijoje, nežiūrint, kad kviečiais užsėjami plotai kasmet didėja, kviečių derliai tuo tarpu mažėja. Taip, pavyzdžiui, 1928/29 ir 1936/37 m. Vidurinėje Lenkijoje kviečiais užsėjami plotai padidėjo 32%, o kviečių derliai tiktai 22%. Tuo tarpu Rytų Lenkijoje kviečių plotai padidėjo 64%, o kviečių derliai 51%. Tuo pačiu metu Vakarų Lenkijoje kviečių plotai padidėjo, tiktai 4.9%, o **kviečių derliai, užuot padidėti, sumažėjo net 12,1%**. Bendrai visoje Lenkijoje kviečių derliai tik tiek padidėjo, kiek padidėjo jų plotai. Tokiu būdu kviečių derliai iš 1 ha nedidėja. Tačiau guodžiamasi tuomi, kad tie derliai bent nemažėja. Jau daug blogiau yra su Vakarų Lenkijos ūkininkais, kurių derliai iš 1 ha pradeda mažėti. Juo blogiau, kad tos srities ūkininkai buvo kultūringiausi ir gaudavo aukščiausius derlius. Dabar ten mažėja ne tik kviečių, bet ir kitų javų derliai. Taip, pavyzdžiui, miežių derliai visoje Lenkijoje sumažėjo 8,2%, o Vakarų Lenkijoje sumažėjo net 17,7%. Avižų derliai per 10 metų Vakarų Lenkijoje sumažėjo 22,7%, tuo tarpu visoje Lenkijoje padidėjo 5,7%. Dobilų sėklos derliai sumažėjo 48,6%, o visoje Lenkijoje sumažėjo 27,3%. Padidėjo Vakarų Lenkijoje tiktai linų ir rapsų derliai. Taigi Lenkijos žemės ūkis visoje valstybėje pamažu išsilygina, bet labai nenaturaliu ir žalingu būdu, būtent, ūkiškai atsilikusios srities rodo vos pastebimą pažangą, o labai kultūringos žengia atgal. Jeigu padėtis nepasikeis, tai po kiek metų žemės ūkio kultūra visoje valstybėje bus vienoda, nes atsilikusi kiek pakils arba stovės vietoje, o pakilusi nukris iki atsilikusio laipsnio. Tai liūdnas reiškinys.

Paskola ūkininkams

Projektuojama greitu laiku išleisti įstatymą, kurio tikslas bus parūpinti ūkininkams pigaus kredito iš Valstybės Iždo įvairiems žemės ūkio reikalams, ypač skoloms sumokėti. Manoma Valstybiniam Žemės Ūkio Bankui duoti įgaliojimą, kuriuo pasinaudodamas Bankas išleistų 50 milijonų vertės užstatų lakštus (listy zastawne), mokamus per 25 metus. Tuos lakštus ūkininkai galėtų nusipirkti po 90 auks. už 100 auks. vertės lakštą. Tais lakštais ūkininkai galėtų mokėti skolas, dalis, pirkti žemę. Tačiau kai kurie šios rūšies pagalbai yra priešingi, nes sakoma, kad tie lakštai ne visiems pavyks įsigyti. Tie, kurie yra arčiau įstaigų, kurios pardavinės lakštus, galės įsigyti, o kiti, ypač smulkūs ūkininkai, lakštų negaus. Dėl to ir sakoma, kad jeigu vyriausybė nori visiems ūkininkams lygiai padėti, tai tegul, pavyzdžiui, sumažina visiems 10%, 20% ar 30% žemės mokestį. Tokia pagalba visi ūkininkai vienodai pasinaudotų. Bet gal vyriausybė kitaip galvoja.

Grąžinama dalis mokesčio už pramonės liudymus

Finansų ministerija išsiuntinėjo visoms iždinių įstaigoms aplinkraščius, kuriuose nurodoma, kad už šių metų pramonės paliudymus (świadectwo przemysłowe) turi būti grąžinta dalis mokesčio, kuris numatytas praėjusiais metais išleistame įstatyme apie apyvartos mokestį. Pagal minėto įstatymo (išleisto 1938.V. 4 d.) § 15, skyrių 2 ir 3, turi būti atskaityta (sumažinta) mokestis už patentus tiems patentų savininkams, kurie moka apyvartos mokestį. Atskaityta bus 10 ratų pagrindinė liudymo kaina, kartu su 15% priedu, imamu nuo apyvartos mokesčio sumos už šiuos metus.

Iždinių įstaigos atskaitys mokėtojams nurodytus sumažinimus mokant apyvartos mokestį. Visose iždinėse jau dabar turi būti iškabintos tabelės, kuriose nurodyta, kiek atskaitoma nuo paskirų pramonės liudymų kategorijų.

Dobilų vėžys

Besiartinant pavasariui ūkininkams reikia galvoti apie ankstyvųjų augalų sėją. Taigi reikia rūpintis tų augalų sėkla. Prie ankstyviausių augalų, pavasarį sėjamų, priskiriame dobilus ir seradėlę. Šie augalai yra svarbiausi gyvulių pašarai. Todėl jų derliumi tenka ūkininkui ypatingai susirūpinti. Tų augalų derlius priklauso nuo daugelio priežasčių. Svarbiausios jų yra šios: 1) tinkamas lauko paruošimas ir įtręšimas, 2) sėklos rūšis ir kokybė ir 3) sėjos laikas. Čia apie visas šias priežastis nekalbėsime. Priminsime tiktai trumpai apie sėklą.

Sėklos kokybė irgi pareina nuo daugelio priežasčių. Jų tarpe svarbų vaidmenį vaidina sėklos sveikumas. Nesveika sėkla yra kenksminga pirmiausia dėl to, kad iš jos dažniausiai išauga silpnas, ligotas augalas, kuris augdamas visai sunyksta ir liga užkrečia sveikus, kitus augalus, kurie irgi žūsta. Prie tokių pavojingų ligų reikia priskaityti ir *dobilų vėžys*. Tai yra sunki dobilų liga. Kur ji išsiplečia, tai nemažiau dobilų išnaikina, kaip ir brantai. Kovoti su ja irgi nelengviau, kaip su brantais. Dėl to ūkininkams labai svarbu pasėti tokią sėklą, kuri nėra užkrėsta minėta liga. Reikia dar ir tai priminti, kad ši liga yra labai užkrečiama. Kai tik pasirodo vienoje vietoje, tada lengvai plinta po visos apylinkės laukus.

Dobilų vėžio ligą sukelia grybelis, kuris lotyniškai vadinasi Sclerotinia trifoliorum. Šis grybelis plinta dobiluose su sėklomis. Kartu su sėklomis pasisėja ir grybelio sėklos. Grybelio sėklos yra dviejų rūšių, kurių vienos vadinasi sklerocijais. Tie sklerocijai, tai grūdeliai, tokio didumo, kaip ir dobilų grūdai. Be to, dobilų vėžys platinasi dar sporomis. Tai irgi labai smulkučiai grūdeliai kaip dulkės, kurios prilimpa prie dobilų sėklų. Kai kuriuo nors būdu dobilų vėžio sklerocijas arba spora patenka su dobilų sėkla į žemę, tada žemėje pradeda augti grybelis. Tai yra ilgas siūlas. Kai tas siūlas pasiekia dobilo šaknis, tai jis įauga į jas ir sunaikina tas šaknis, o dažniausiai dobilo stiebo kaklelį, tai yra, tą vietą iš kurios išauga šaknys. Jau tais pačiais metais rudenį vėžio užpulti dobilai ant lapų turi rudas dėmes. Mat, vėžys, patekęs į dobilų kaklelį, pradeda naikinti jo audinius. Kai dalis audinių sugenda, tada ir dalis lapų negauna iš šaknų maisto ir pradeda geltonuoti. O kai vėžys išsiplečia visame kaklelyje, tada kaklelis atrodo kaip supuvęs, ir visas diegas, atitrūkęs nuo kaklelio, šaknų, lengvai išsirauna. Vėžys dažnai taip išsiplečia, kad žūsta ištisi sklypeliai. Dobilų vėžiui labiausia jautrūs yra raudoni dobilai, inkarnatai ir apininė liucerna. Ne taip jautrūs yra esparcetas ir mėlynoji liucerna. Mažiausiai jautrūs vėžiui yra švedų ir baltieji dobilai. Be to, jau visai tiksliai patirta, kad vėžys daug smarkiau puola tuos dobilus, kurių sėkla yra kilusi iš šiltesnių kraštų ir anksčiau bręsta. Šaltesnių kraštų ir vietinių dobilų sėklos vėžio ligos ne taip bijo ir daug rečiau užsikrečia. Štai, tarp kitko, dėl ko visuomet ūkininkams patariama sėti vietinių dobilų sėklą, o saugotis tos sėklos, kuri kilusi iš pietų.

Kovos būdai su šia liga yra labai sunkūs. Norint, kad liga neužkrėstų dobilų, reikia pasėti švarią, be vėžio sporų ir sklerocijų, sėklą. Kai dobilų sėkla yra užteršta sporomis arba sklerocijo-

mis, tada su sėklomis patenka į žemę ir ten jau sunku vėžys nugalėti. Vėžio sporos ar sklerocijos žemėje gali išbūti iki 7 metų, nenustodamos savo daigumo. Jeigu dobilų sėklos yra užterštos vėžio sklerocijomis arba sporomis, tai irgi sunku su vėžiu kovoti, nes sklerocijos (grūdeliai) beveik negalima pašalinti iš sėklų. Jokios valomosios mašinos sklerocijų nuo dobilų grūdų atskirti negali, nes yra vienodo didumo ir sunkumo, kaip dobilų grūdai. Gana gerai pašalinama tiktai elektros — magneto pagalba. Bet tokie įtaisymai yra labai brangūs ir ūkininkams neprieinami. Įvairiais nuodais dobilų sėklą beicuojant galima sunaikinti tiktai vėžio sporas, o sklerocijų — grūdelių nuodai beveik visai neįveikia. Dėl to perkant sėklą reikia labai atydžiai žiūrėti, kad sėkla nebūtų užkrėsta šia liga. Geriausia pirkti sėklą pas savo kaimynus. Tada aiškiai ir tikrai žinoma, ar dobilų sėklą sveika ir tinkama sėjai.

Jeigu jau vėžys įsiveisia, tada reikia griebtis griežtų priemonių, kad jis negalėtų lauke išsiplėsti. Vokietijoje su vėžiu kovoja įvairiomis priemonėmis. Tačiau geriausi rezultatai gaunami, kai dobilai atitinkamu laiku nušienaujami, nuganomi ir suvoluojami. Daugelyje vietų padaryti bandymai parodė štai ką: 1) Laukelyje, kur buvo įsigalėjęs vėžys ir kuriame nieko nebuvo daroma, vėžiu buvo užkrėsta 45% dobilų. 2) Laukelyje, kuriame šių metų vėžiu sergą dobilai buvo rudenį nupiauti, vėžiu buvo užkrėsta 30% dobilų. 3) Dobilai, kurie iš rudens buvo nupiauti ir privoluoti volu, vėžiu buvo užkrėsta 23%, o kurie rudenį buvo nuganyti gyvuliais ir privoluoti, užkrėstų turėjo tiktai 18%. Taigi vėžiu susirgusius dobilus rudenį reikia nuganyti ir volu privoluoti. Tada vėžys nesiplečia ir net pradeda gerokai mažėti. Juo žemė sunkesnė ir drėgnesnė, juo ganymas geriau padeda, vadinasi, rudenį nuganius vėžys pradeda nykti. Be to, patirta, kad dobilai, įsėti į žiemkenčius, daug rečiau suserga vėžiu, negu pasėjus į vasarojų. Vėžys labiau plinta po drėgnų ir šiltų žiemų ir tankesniuose pasėlių plotuose. Norint išvengti dobilų vėžio, reikia sutvarkyti sėjomaina. Ta sėjomaina turi būti tokia, kad dobilai į tą pačią vietą pakliūtų tik po 6—7 metų Tada jau visuomet galima būti tikram, kad jeigu dobilai ir buvo užkrėsti vėžiu, tai per 6—7 metus žemėje likę sporos ir sklerocijos tikrai jau žuvo. Taipgi reikia stengtis dobilus sėti kiek toliau (tolimesniame laikotarpyje) po šakniavaisių. Greičiau vėžys plinta rūgščiose dirvose. Dėl to rūgščios dirvos reikia kalkiuoti ir tręšti mineralinėmis trąšomis, kurios turi daug kalkių (supertomamilčiai) Be to, ir kalinės trąšos didina dobilų atsparumą prieš vėžį. Tose vietose, kur pasirodo tankiau dobilų vėžys, reikalinga dobilus sėti mišinyje su varpinėmis pašarinėmis žolėmis, pavyzdžiui, su tikruoju eraičynu, motiejukais. Be to, į raudonuosius dobilus įmaišyti švediškųjų ir baltųjų dobilų, kurie, kaip aukščiau minėjome, yra atsparūs vėžiui.

J. J.

Vien mėšlo geram derliui gauti nepakanka

Ūkininkai, ypač senesnieji, mano, kad jei duosi pakankamai žemei gyvulių mėšlo, tai bus geri derliai ir be pirktinių — mineralinių trąšų. Žinoma, mėšlas yra geriausia trąša ir jei jo pakankamai žemė gauna, tai ir derli esti. Tačiau vien mėšlo žemei nepakanka. Kad ji galėtų duoti kuo didžiausius derlius, be mėšlo, reikia dar duoti ir pirktinių trąšų. Tai parodo ir tyrimai bei bandymai su trąšomis.

Yra ištirta ir apskaityta, kad duodant į 1 ha 300 kvintalų (1 ha=100 kg.) mėšlo, vienas hektaras žemės gauna apie 90 — 210 kg azoto, 60 — 120 kg fosforo rūgšties ir 135 — 240 kg kalio deginio (azotas, fosforas ir kalis yra svarbiausios augalų maisto dalys). Jei mėšlu trešiama ne kasmet, bet kas 4 metai, tai kasmet sėjami toje pačioje vietoje įvairūs augalai, per tuos 4 metus iš to mėšlo paima viso apie 27 — 61 kg azoto, 24 — 48 kg fosforo rūgšties ir apie 67—120 kg kalio deginio. Vadinasi, paima augalai daug mažiau, nei buvo su mėšlu duota. Kur dingo likusioji dalis? Atsakyti nesunku: likusią trąšų dalį išplovė vanduo ir nusinešė į gilesnius žemės sluoksnius, kur augalų šaknys jų jau negali pasiekti. Ypatingai lengvai išsiplauna azotas ir kalis, o fosforas per ilgesnį laiką pavirsta visai augalams neprieinamais žemės junginiais. Taigi, žymi dalis duodamo su mėšlu augalams maisto visai prapuola.

Tuo tarpu tyrimai rodo, kad vidutiniški derliai iš ha paima kur kas daugiau maisto, nei rodo aukščiau paduoti skaičiai.

Štai pavyzdys, kiek per ketverius metus įvairūs augalai toje pačioje vietoje paima iš 1 ha maisto:

250 q bulvių derlius pirmais metais paima 96 kg azoto, 44 kg fosforo rūgšties ir 155 kg kalio deginio.

24 q avižų (grūdai) antrais metais paima 68 kg azoto, 27 kg fosforo rūgšties, ir 77 kg kalio deginio.

21 q rugių (grūdų) derlius trečiais metais paima 63 kg azoto, 32 kg fosforo rūgšties ir 57 kg kalio deginio.

Lubinų grūdams derlius ketvirtais metais paima 29 kg fosforo rūgšties, ir 66 kg kalio deginio.

Viso 227 kg azoto, 132 kg fosforo rūgšties ir 355 kg kalio deginio.

Iš paduotų skaičių matome, kad geri derliai paima iš žemės kur kas daugiau, nei jie gali paimti iš žemei duoto mėšlo. Azoto augalai per 4 metus iš žemės paima apie 227 kg, o iš mėšlo gali paimti tik 27 - 61 kg Fosforo rūgšties paima apie 132 kg, o iš mėšlo tik 24 — 48 kg.; kalio deginio paima apie 355 kg, o iš mėšlo tik apie 67—120 kg.

Iš kur augalai paima tai, ko jiems mėšlas neduoda? Iš kur jie papildo tą nedateklių? Pirmiausia iš pačios žemės. Bet žemė, ypač menkesnė, pati maisto dalimis neturtinga ir ne ką gali augalams duoti. Tokiais atvejais, kai žemė iš prigimties nederli, augalai, nors ir gaudami laikas nuo laiko mėšlo, negali duoti gerų derlių. Geri derliai gali būti tik tada, kai be gyvulių mėšlo, žemė patręšiama dar ir įvairiomis pirktinėmis trąšomis.

Paduoti pavyzdžiai ir apskaičiavimai nėra visai tikslūs ir tikri, bet iš jų galima visai gerai susiorientuoti, kad vien mėšlo geriems derliams gauti nepakanka. Pagaliau ūkininkai ir mėšlo neturi tiek, kad galėtų jo duoti pakankamai. Daugelis patręšia labai plonu mėšlo sluoksneliu. Tada dar mažiau yra vilties gerų derlių sulaukti.

Baigiant reikia padaryti aiškią išvadą: ar mėšlo žemei duodi daug ar mažai, vis tiek reikia duoti dar ir pirktinių trąšų. Tik tada bus geri derliai. suprantama, kas daugiau duoda mėšlo, tam mažiau reikia pirktinių trąšų duoti. Ir atvirkščiai — mažiau mėšlu trešiamom dirvom reikia daugiau pirktinių—mineralinių trąšų. Be to, reikia nepamiršti, kad nei mėšlas, nei mineralinės trąšos vienos kitų visiškai niekad nepavaduoja. Žemei reikalinga atitinkamame santykyje ir viena ir kita.

M. K.

Visuotini kooperatyvų susirinkimai

Dabar yra laikas, kada kooperatyvai šaukia paprastus visuotinius savo narių susirinkimus. Įstatimai numato, kad iki gegužės pabaigos visi kooperatyvai turi sušaukti metinius narių susirinkimus.

Kadangi mūsų ūkininkai yra tai vieno, tai kito kooperatyvo nariais, tai pravartu bus jiems susipažinti ir su visuotinių susirinkimų tvarka.

Kooperatyvą valdo taryba, valdyba ir visuotinis susirinkimas.

Visuotinis narių susirinkimas yra vyriausias kooperatyvo organas. Jis renka valdybą, tarybą ir aptaria svarbiuosius kooperatyvo reikalus. Visuotinis susirinkimas sprendžia visus tuos kooperatyvo klausimus, kurių nei valdyba nei taryba negali išspręsti, arba tokius, kurių nusprendimo pasekmių nei taryba nei valdyba nenori prisiimti vien tik savo atsakomybėn.

Kiekvieno kooperatyvo statutas paprastai nustato, kokius klausimus sprendžia visuotinis narių susirinkimas ir kokius turi teisę spręsti valdyba bei taryba.

Kooperatyvų įstatymų 46 paragrafas aiškiai nusako, kas priklauso visuotiniam susirinkimui. Pagal tą paragrafą visuotinis narių susirinkimas:

1) Renka ir atšaukia tarybos ir valdybos narius.

2) Nustato, kokiu kreditu gali naudotis kooperatyvo nariai.

3) Nustato, kokią paskolą gali valdyba užtraukti kooperatyvo vardu.

4) Patvirtina metinį balansą, apyskaitas ir ateinančių metų biudžetą.

5) Padalina pelną arba nutaria, iš ko bus padengti nuostoliai.

6) Aptaria kooperatyvo revizijos protokolą.

7) Keičia statutą.

8) Nutaria kooperatyvo sulikvidavimą.

Paskirų kooperatyvų statutai gali ir kitų klausimų sprendimą pavesti visuotiniam susirinkimui, pav., įrašomųjų nustatymą, sutikimą pirktis kooperatyvui sklypą žemės arba statytis namus, peržiūrėjimą skundų prieš valdybą ir tarybą. Tačiau anksčiau išvardinti punktai yra patys svarbiausi ir jų negali spręsti nei taryba nei valdyba, o tiktai susirinkimas. Peržiūrėkime juos visus paskirai.

1. Valdybos ir tarybos rinkimai

Kai kuriuose kooperatyvuose, pvz., vartotojų, visuotinis susirinkimas renka tik tarybą, o taryba išrenka kooperatyvo valdybą. Pieninėse visuotinis susirinkimas renka ir valdybą ir tarybą.

Tarybos ir valdybos rinkimai yra svarbus visuotinio susirinkimo darbas. Nuo šio žingsnio pareina visas tolimesnis kooperatyvo gyvenimas ir vystymasis. Kokia bus kooperatyvo valdyba, toks bus ir jo veikimas.

Taigi į šį dalyką kooperatyvo nariai turi labai rimtai žiūrėti ir rinkti tik gerus žmones. Mūsų krašto kooperatyvuose kai kur yra įsigalėjęs paprotys į valdybą ir tarybą rinkti visokio plauko ponus, kaip šit—vaitus, sekretorius, mokytojus ir dvarponius. Negalima sakyti, kad tai sveikas būtų kooperatyvams reiškinys. Šie asmens turi daug savo reikalų, kooperatyvu jie tesirūpina tik atliekamu laiku. Ne retai į kooperatyvą jie ateina ne dirbti, bet tik dėl garbės, o kartais net ir asmeninės naudos tikėdamiesi. Kooperatyvo valdyba ir taryba renkama ne dėl garbės, bet darbui. Todėl reikia parinkti tokius žmones, kurie su dideliu atsidėjimu pamiltų kooperatyvo darbą, dažnai net ir savęs atsižadėdami. Reikia atsiminti, kad valdyba ir taryba dažniausiai neapmokami. Jei kur valdyba ir gauna šiokį tokį atlyginimą, tai visai mažą ir ne pagal savo darbą. Kas pats brukasi į valdybą ar tarybą, tai žinokite, kad ne su gerais tikslais ateina. Tikrieji darbininkai visuomet kuklūs, patys nesiperša, juos reikia kviesti.

Kooperatyvo valdyboje turi būti ramūs, darbštūs, sąžiningi ir visuomenei pasišventę žmonės. Ne dvarponių ir valdininkų tarpe tokius rasime, bet tarp savo kaimynų—kaimo sūnų.

Mūsų sodietis taupus, užsispyręs, pradėtą darbą moka dirbti su pasišventimu.

Kooperatyvai daugiausia sodžiui ir rūpi, nes jis su jais daugiausia turi reikalų, labiausiai reikalingas iš jų paramos. Atsiminkime, kad dvarponiai ir kitokie turtuoliai sodžiaus reikalų nenori suprasti. Mums su jais nepakeliui. Jie visai kitaip galvoja. Jiems šimtas kitas tai ne pinigai, lengvai švaistosi savo turtu, o juo labiau svetimu. Todėl ir jų vedami kooperatyvai dažniausiai šlubuoja, o kartais įsiskolinę net ir visai likviduojasi. Tada vargšas sodietis moka skolas, nes šlėktos spėja visada laiku išsisukti.

Bent kartą susipraskime ir savo reikalų neduokime tvarkyti mums svetimiems žmonėms.

Juo labiau, kad jau gana yra kaimuose susipratusių ir pramokusių ūkininkų, kurie kur kas geriau sugebės tvarkyti paties ir savo kaimynų, kooperatyvo narių reikalus.

Kur ūkininkai anksčiau susiprato ir patys ėmė šeimininkauti savo kooperatyvuose, ten kooperatyvai stiprūs ir sparčiai žengia tvirtais žingsniais pirmyn.

Lietuvis ūkininkas žinomas savo darbštumu, sąžiningumu ir gera valia. To mums daug kas pavydi ir mes tuo galime pasididžiuoti. Kooperatyvo valdyme šie privalumai reikalingiausi. Taigi ir išnaudokime juos, rinkime į kooperatyvų valdybas savus žmones, nors tai daug kam ir nepatiktų. Tik tada būsime tikri, kad mūsų bendri reikalai bus gerai tvarkomi, mūsų sudėtas į kooperatyvus skatikas veltui nebus eikvojamas ir nebijosime, kad mus gali įvelti į visokias bėdas.

Žinia, prieš ūkininkų pastatytus kandidatus visokie poneliai varys priešingą akciją, gąsdins, mulkins, bet to nereikia paisyti. Tik daugiau drąsos, o valdyti sugebėsime patys.

Kandidatus į valdybą ir tarybą rinkime ne rankų priplojimu, bet slaptu balsavimu ant lapelių.

Balsų skaitymo komisijosna rinkime irgi savo žmonės, nes „poneliai" ir čia sugeba apgauti.

Reikia taip pat žiūrėti, kad į tarybą patektų žmonės iš visos apylinkės, iš visų kampų. Tada bus geresnė kontrolė ir pasitikėjimas kooperatyvu.

2. Kredito nustatymas

Šis punktas taikomas taupomosioms ir skolinamosioms kasoms, plačiai pas mus žinomiems „Stefčikams".

Visuotinis susirinkimas nustato, kokią didžiausią sumą gali pasiskolinti paskiras narys. O tai todėl, kad galima būtų užtikrinti visiems nariams galimybę naudotis kreditu. Neapribojus kredito, gali atsitikti taip, kad keli nariai, paėmę didžiausias paskolas, ištuštins kasą, o kitiems nariams neliks nė auksino pasiskolinti. Taigi, visuotinis susirinkimas nustato, kiek narys daugiausia gali kooperatyve pasiskolinti.

Čia žiūrima, kad paskola nebūtu perdidelė. Nes dažnai didelės paskolos ne tik kad ištuština kasą, bet veda į pražūtį ir patį skolininką. Narys nesugeba didelės paskolos išsimokėti. Bankrutuoja narys, o kartu su juo turi nuostolių ir kooperatyvas.

3. Kooperatyvo paskolų dydis

Kiekvieno kooperatyvo veikla reikalinga lėšų. Lėšos—kapitalas esti savas ir svetimas. Savas kapitalas, tai pajai, įrašomieji ir atsargos kapitalas. Svetimas kapitalas — tai visokios paskolos. Svetimas kapitalas kooperatyvui brangiai atseina, nes reikia mokėti už jį nuošimčius. Todėl svarbu, kad svetimo kapitalo kooperatyve būtų ko mažiausia. Bet ne retai atsitinka, kad reikia skolintis, sakysim, išpirkti prekėms ar mašinoms. Nors ir trumpalaikė paskola, bet reikalinga. Taigi visuotinis susirinkimas nutaria, kiek valdyba gali kooperatyvą įskolinti, kaip didelę paskolą gali padaryti jo vardu.

Čia reikia būti labai atsargiems. Negalima leisti valdybai daryti didelių paskolų, nes valdyba, turėdama teisę skolintis, nesistengs įsigyti daugiau savų kapitalų, bet eis lengvesniais, nors ir slidžiais paskolų keliais ir galės privesti kooperatyvą prie bankroto.

Už kooperatyvo skolas atsako visi nariai savo pajais, o blogiausiu atveju net ir visu savo turtu, jeigu susirinkimas buvo nutaręs užtraukti tas paskolas.

4. Metinio balanso, apyskaitų ir biudžeto patvirtinimas

Ši visuotinio susirinkimo teisė turi didelę reikšmę kooperatyvo veikime. Jei visuotinis susirinkimas nesvarstytų ir netvirtintų balanso, apyskaitų ir biudžeto, tai kooperatyvo nariai neturėtų jokios įtakos į kooperatyvo ūkį. Netgi nežinotų, kaip jų sudėtas skatikas sunaudojamas. Kiekvienas kooperatyvas veda apyskaitos knygas ir gale metų, kaip sakoma, suveda galą su galu, arba, kaip knygvedyboje priimta sakyti—padaro balansą. Balansas tai bus kooperatyvo ūkio stovis kiekvienų metų gruodžio 31 d. Balansas atvaizduoja visų metų darbą ir jo išdavas — pelną arba nuostolį.

Balansas susideda iš dviejų pusių— kairiosios ir dešiniosios arba aktyvo ir pasyvo. Dešinėje pusėje—pasyve parodoma, koks yra pajų kapitalas, kiek surinkta įrašomųjų, kiek kooperatyvas turi skolų, kokį atsargos kapitalą, kokį pelną Priimta sakyti, kad dešine ranka mes gauname, o kaire išleidžiame. Taigi ir balanso dešinė pusė rodo, iš kur mes gavome kooperatyvui kapitalą, koks jis didelis, kiek yra savo, o kiek skolinto.

Kairė balanso pusė — aktyvas parodo, kur mes kooperatyvo kapitalą padėjome, ką su juo padarėme. Dalis kapitalo bus kasoje kaip pinigai, dalis prekėse, dalis judomame ir nejudomame turte—inventoriuje, dalis narių paskolose ir t. t.

Abi balanso pusės turi išsilyginti — kiek gauta, tiek turi būti kur nors ir padėta.

Tai nelyginant svarstyklės, kurių vienon pusėn — kairėn dedame kooperatyvo kapitalą, kiton — dešinėn visa tai, kur tas kapitalas padėtas, kas su juo padaryta.

(*Pabaigą žiūr. 72 pusl.*)

MOTERŲ DARBAI

Mūsų kaimo pažanga ir vaikų auginimas

Šiuo laiku visokiomis progomis daug rašoma ir kalbama apie žymią mūsų kaimo pažangą kultūrinėje ir ekonominėje — ūkio srityje, kurią kaimas pasiekė per paskutinius 20 metų po Didžiojo karo. Tiesa, yra kuo pasigirti, šiais atžvilgiais mūsų kaimas šiandien jau visai kitoks: daug šviesesnis, sumanesnis ir gražiau pasirėdęs, nei prieškariniais laikais.

Ūkininkės išmoko užauginti naujas daržoves, kurių anksčiau visai nepažino. Pagerino karvių šėrimą. Nuo to padaugėjo pieno. Dabar jau moka užauginti geras veislines kiaules ir geriau augina veršiukus. Daugelis ir savo valgį pagerino ir paįvairino naujais skanesniais patiekalais. Žodžiu, visur matyti pažanga.

O kaip gi yra su vaikų auginimu? Čia tai, rodosi, yra už vis blogiausia. Jei ir padaryta kokia pažanga, koks nežymus pagerinimas, tai jis yra toks menkas, kad beveik nepastebimas.

Vaikų auginimas kaime atliekamas senoviškais, netikusiais, nehigijeniškais ir nesveikais papročiais, kaip prieš 20—30 metų.

Tik gimęs kūdikis suvystomas į drobines paleles, smarkiai suveržiamas ir aplinkui dar apvyniojamas ilga juosta arba, dar blogiau, kokia virvute, kaip koks ryšulys tolimon kelionėn. Taip suvyniotas kūdikis paguldomas į lopšelį ir apdengiamas aplinkui kokia nors paklode, kad šviesa neprieitų ir kad vaikas geriau miegotų. Jeigu kūdikis pabunda ir pradeda rėkti, tai tuojau jam kišama krūtis, neatsižvelgiant į tai, ar laikas jį maitinti ar ne, ar jis alkanas ar sotus, bet kad tiktai apmaldžius kūdikį. Jei ir tas nepadeda, tada kūdikis lopšelyje smarkiai supamas, mėtomas, kad net jis apsvaigsta ir užmiega, taigi ir nutyla. Tada motina apsidžiaugia, kad vaikas užmigo ir nerėkia.

Be to, vaikui nutildyti ir nuraminti vartojami visoki žindukai. Į kampą tos pačios palelės, kuria vystomas kūdikis, ar į tam tikrą, ne labai švarų skudurėlį motina prideda, sukramčius, juodos duonos, bulvės ir cukraus, ir užrišus siūlu duoda tą žinduką vaikui čiulpti. Vaikas, pripratęs krūtį žysti, gavęs žinduką nusiramina ir net užmiega.

Bet tiktai pagalvokite, motinos, kaip jūs skriaudžiate savo kūdikius taip juos augindamos ir maitindamos.

Mažas kūdikis, tiesa, reikia gerai, šiltai apsupti šiltomis, minkštomis, geriausia flanelinėmis palaitėmis, kad neperšaltų, bet jokiu būdu negalima jo spausti ir varžyti jo silpno kūnelio, kuris reikalauja laisvų judesių ir poilsio. Dar biauresnis yra paprotys, tai kūdikio galvos suspaudimas ir surišimas. Tai jau ne kas kita, kaip savo kūdikio kankinimas, torturavimas. Juk ir suaugęs stiprus žmogus negalėtų pakęsti tokių kūno varžymų ir kankinimų, o ką besakyti apie silpną kūdikį. Bet jo nelaimei, jis yra bejėgis pasipriešinti tiems prietaringiems biauriems, tamsios motinos papročiams. Jis yra nebilys, negali pasakyti, kad tai jam skauda, tas jį kankina ir vargina.

Taip pat kūdikio slėpimas nuo šviesos, laikymas jo ko tamsiausiame kampe, užkrosnyje beveik kartu su vištomis ar avimis ir dar jo lopšelio apdengimas paklode, tai yra ne kas kita, kaip nesąmoningas vaiko dusinimas, neprileidžiant prie jo geresnio oro. Todėl kūdikis dažnai ir nemiega ir rėkia, kad jis pradeda dusintis, jam galvytė skauda.

O supimas irgi yra labai senas, bet neprotingas išmislas, o vaikui labai žalingas.

Vaikas geriau auga visai be supimo, supimas vaiką apsvaigina, todėl jis yra jam kenksmingas.

Žindukų davimas kūdikiui yra labiausia žalingas darbas. Juoda duona yra per sunkus maistas kūdikiui, be to, ji yra labai rūgšti, išpučia jam vidurius. O svarbiausia, tai per žindukus kūdikis apsikrečia įvairiomis ligomis, nes jie yra nešvariai paruošiami.

Motinos dantys gali būti sugedę. Ji, kramtydama kūdikiui duoną su cukrumi, apkrečia ją savo burnos bakterijomis ir kūdikis nuo to gali susirgti net sunkiomis ligomis. Taip pat yra nehigijeniškas ir labai kenksmingas vaikui paprotys, kai jam duodama sukramtytas maistas dviem pirštais iš savo burnos.

Nieko vaikui negalima sukramčius duoti, nes reikia atminti, kad vaiko burna yra daug švaresnė už suaugusių žmonių burnas. Jei vaikas negali dar sukramtyti maisto pats, tai jam reikia tą maistą sutrinti bliūdelyje šaukštu, sutarkuoti švaria tarkute ar susmulkinti kokiu kitokiu būdu, pamirkyti piene ar arbatoje, tik jokiu būdu nekramtyti savo burnoje.

Jei gerai žinome, kad suaugusiam žmogui, o taip pat ir gyvuliams yra reikalingas tyras oras, saulės šviesa ir judėjimas, tai reikia žinoti, kad kūdikiui tie dalykai yra kur kas labiau reikalingesni. Todėl negalima visą žiemą kūdikio laikyti tvankiame užkrosnyje ir dar apdengus paklodėmis, kur ir taip oras yra toks biaurus, kad, kaip sakoma, galėtų jame kirvis kaboti. Vaiką reikia beveik kasdien, esant geresniam orui, išnešti oran, šiltai apvilkus, ir panešioti ar pavežioti, kad jis galėtų tyru oru pakvėpuoti, kad galėtų pataisyti savo apetitą ir ūpą. Jei tai yra vasara, tai gerai yra, kai vaikas per visą dieną išbūna ore, ten ir miega vežimuke.

Čia suminėjome tik keletą svarbių pastabų dėl vaikų auginimo, kurios labiausiai metasi akysna, matant kaimo moteris savo vaikus panašiu būdu kankinant. Bet dar yra daugybė kitų ydų vaikų auginime, kurias mūsų moterys darė ir dabar daro ir dar nemano jų pamesti.

Šiame trumpame straipsnelyje negalima aptarti visų vaikų auginimo dėsnių, todėl moterims reikia daugiau pasiskaityti knygų ir brošiūrų apie vaikų auginimą ir iš jų pasimokyti to svarbaus darbo. Taip pat moterims reikia daugiau pasiskaityti apie bendrąją higieną, kad jos galėtų švariai valgius paruošti ir nenuodytų savo vaikučių visokiais žindukais.

Šitas minčių žiupsnelis tebūna mūsų moterims paraginimu, kad ir joms reikia nemažiau apsišviesti, o gal net daugiau kai kuriuose dalykuose nei vyrams.

Didelis kaimo vaikų mirtingumas yra mūsų motinų tamsumo ir nemokėjimo vaikų auginti išdava. Moterys, nepamirškite ir savo švenčiausios pareigos — žmonių auginimo, nes jūs esate svarbiausios kaltininkės, jei blogai auginate ar visai negalite užauginti savo vaikų.

M. Č.

Pirkios papuošimas

Seniau pirkia žmogui buvo tik prieglauda nuo vėjo, šalčio, lietaus, žvėrių ir kit. Dabar gi namai, be savo pirmykštės paskirties, yra dvasinio gyvenimo, poilsio ir taipgi kultūringumo židinys.

Kad namai atitiktų šiai paskirčiai, reikia, kad juose būtų laisva, jauku, gera, kad juose būtų tvarka, švaru ir jauku. Tokį namų židinį sukurti yra skirta moterei; jos pareiga yra padaryti tą namų išvaizdą kaip galima gražesnę ir jaukesnę.

Kad troba būtų švari ir gražiai įrengta, nebūtinai reikia daug ir gražių baldų. Priešingai, gražiau, kai troboje tėra tik būtiniausi baldai: stalas, kelios kėdės, spinta. Daug sveikiau, kai troboje būna ko daugiausia erdvės, šviesos ir laisvės. O daug visokių pigių pagražinimų parodo blogą ir neišauklėta moters skonį. Be to, visoki niekniekiai labai lengvai apdulka, ir tokiame kambaryje sunkiau palaikyti švarą. Tad, juo labiau troba bus apvalyta nuo nereikalingo griozdo, juo gražiau, juo lengviau tokioje troboje palaikyti švarą ir apsaugoti nuo dulkių.

Daug grožio ir malonaus jaukumo kambariui suteikia gyvos gėlės. Svarbu tik, kad nebūtų gėlių perkrauta, kad kambarys neišrodytų kaip kokia oranžerija, kuriame jaučiamas net gėlių kvapas.

Pagražins mūsų trobą ir vienas kitas šventųjų ar tautiškas paveikslas. Tik jokiu būdu nereikia prikabinėti visokių fotografijėlių ir atvirukų. Šie „papuošalai", užuot puošę, kambarį apsunkina, sudaro nejaukią nuotaiką ir parodo kad šeimininkė turi menką grožio pajutimą ir supratimą.

J.

TEISIŲ PATARĖJAS

Kl. 1918 metais pirko mano tėvas 22 dešimtines žemės. Pardavėjas sakęs esąs skolingas žemės bankui 1000 rublių ir dar kažkokiai moteriai 1200 rublių. Tą skolą paėmiau aš ir pirkimo akte pasižadėjau sumokėti. 1921 m. sutvarkiau hipotekos knygą ir tą skolą įrašiau. Bankui skolą atidaviau, o toji skolininkė man yra nepažįstama ir nuo 1918 m. nei karto skolos nereikalavo. Ar galiu per teismą reikalauti, kad toji skola būtų išbraukta. *Vabalas.*

Ats. Įsisenėjimo šiuo atveju nėra. Nesvarbu, kada žemės pardavėjas pinigus skolino. Jeigu jis parduodamas žemę žadėjo tamstos tėvui skolą atiduoti, tuo pačiu jis pripažino tą skolą. Todėl įsisenėjimo laiką reikėtų skaityti ne nuo paskolos davimo, bet nuo žemės pardavimo. Skola įrašyta į hipoteką niekad neįsisenį. Kadangi be hipotekos skola buvo nuo 1918 m. iki 1921 m., tai įsisenėjimo nėra, nes tam reikia dešimties metų. Norint hipoteką nušvarinti nuo skolų, galima skolą įmokėti teismo depozitan. Perskaitliuojant rusų rublius lenkų zlotais, imama pagrindan nustatytos 1924 m. išleisto įstatymo taisyklės. Pagal tą įstatymą imama 20 nuošimčių pagrindinės skolos ir paskui padauginama iš 2,66. Šitaip perskaitliuota tamstos skolą bus: 638 auksinai 40 skatikų. Tuos pinigus galite įdėti į teismo depozitą ir tuo būdu nušvarinti žemės hipoteką.

Kl. Tėvas užrašė savo turtą vienam sūnui. Tėvui mirus, kitas sūnus pavogė testamentą ir jį sunaikino. Ar galima dabar būtų parašyti naują testamentą ar ką nors kitą padaryti, kad testamento įpėdinis neprarastų savo teisių. *Anisimas.*

Ats. Jeigu testamentas būtų pas notarą rašytas, tai galima būtų rasti jo nuorašą, o jeigu buvo privatus ir buvo sunaikintas prieš jo patvirtinimą, tai dabar nieko negalima padaryti. Galima būtų iškelti broliui baudžiamąją teismo bylą ir jeigu jį teismas nubaustų, liudininkų parodymu galima būtų nustatyti sunaikinto testamento turinį. Kadangi tas brolis buvo išteisintas, tai, musų manymu, nieko kito nebelieka, kaip pasidalinti tėvo palikimą. Advokatų nurodinėti neturime teisės. *P—as.*

Kl. Viena moteris užrašė man testamente savo žemę. Dabar ji mirė. Ar galės testamentą nugriauti ir nuo manęs žemę atimti mirusios neteisėtas sūnus. *Mileišienė.*

Ats. Pareis nuo to, ar gerai yra parašytas testamentas. Jeigu testamentas yra gerai parašytas, tai nežiūrint to, kad jį nori nugriauti mirusios sūnus, jis to neįveiks. Jeigu jam ir pasisektų nugriauti testamentą, vis dėlto nepavyks jam gauti motinos žemės, nes per įsisenėjimą ji prarado teises. Šiuo atveju tamstai yra blogiau, nes galėsite gauti tos žemės pusę, o kita pusė priklausys mirusios broliui. Naudingiau tad yra ginti testamentą. Per metus laiko paduokite testamentą apygardos teismui (sąd okręgowy) patvirtinti. Kai mirusios sūnus iškels teismo bylą dėl testamento panaikinimo, pasamdykite advokatą ir ginkite testamentą.

Kl. 1) Ar per komasaciją mažažemiai galės gauti iš valdžios daugiau žemės? 2) Ar valdžia gali užginti ganyti gyvulius valdiškuose miškuose? 3) Ar tėvo sesuo gali turėti pretenzijų prie žemės, kai ji daugiau kaip 30 metų gyvena mieste, o žemę valdė pats tėvas? 4) Ar prie tėvo palikimo visi vaikai (sūnūs ir dukterys) turi lygias teises? *Briedis.*

Ats. 1) Pagal įstatymą per komasaciją valdžia gali, bet neturi didinti ūkių. Kas neturi visiškai žemės, tas negali ir iš valdžios gauti. Darykite pastangų per komasacijos matininką. 2) Priklauso nuo to, kuo remdamiesi iki šiol ganėte gyvulius valdiškam miške. Jeigu sodžius turi ganymo servitutą, tai valdžia gali jį panaikinti, bet už tai turi sodžiui atlyginti, o jeigu tik nuomavote ganymo teises, tai valdžia savo nuožiūra galės toliau nenuomoti. 3) Tėvo sesuo gali turėti pretensijų ir matininkas galės ją įrašyti į dokumentus kaip žemės savininkę. Jeigu ji pareikštų pretenzijas, reikės paduoti ją teisman, kad pripažintų, jog ji prarado teises per įsisenėjimą. Bylą išlošite, jeigu įrodysite, kad sesuo per 30 metų nereiškė pretenzijų ir, kad nebuvo jai mokėta nuoma. 4) Jeigu tėvas mirė prieš 1912 m., tai dukterims priklauso keturioliktoji palikimo dalis, jeigu mirė prieš 1922 m., tai dukterims priklauso septintoji dalis, o jeigu vėliau, tai lygi su broliais dalis. Nesvarbu kada palikimas buvo dalomas, bet svarbu kada mirė tėvas.

Kl. Atidaviau kaimynui nuomon šešeriems metams savo žemę. Už visus tuos metus kaimynas man skolingas 1500 auks. Tų pinigų jis man nenori atiduoti. Ar galiu aš iš jo išreikalauti ir ar galima uždėti ant jo turto areštą? *Tvarkytojas.*

Ats. Nuoma įsiseni per penkerius metus, todėl galite jos reikalauti ne už šešerius, bet tik už penkerius metus. Padavus prašymą teisman, kad priteistų priklausomus jums pinigus, reikia drauge prašyti, kad būtų uždėtas ant skolininko turto areštas. Sprendimą dėl arešto teismas duoda per kelias dienas.

Kl. Dirbau pas ūkininką, per šešerius metus ir jis dar nemokėjo man atlyginimo. Kur turiu kreiptis, kad galėčiau gauti atlyginimą. *Trumpulis.*

Ats. Atlyginimo reikalu galima kreiptis pas darbo inspektorių, į darbo teismą ir apylinkės teismą. Trumpiausias ir pigiausias kelias, tai reikalauti atlyginimo per darbo inspektorių. Butumėm nurodę, kur inspektorius gyvena, bet neparašėte, iš kokios apskrities esate.

Kl. Savo turtą užrašiau testamentu žmonai iki jos mirties. Žmonai mirus pagal testamentą turtas turėjo atitekti žmonos giminaitei. Testamentas buvo rašytas pas notarą. Dabar supykau su ta žmonos gyminaite ir surašiau kitą testamentą valsčiuje. Kuris testamentas galios? *Gailutis.*

Ats. Pas notarą rašytas testamentas gali būti tik notarijaliniu aktu panaikintas. Valsčiuje rašytas tamstos testamentas tik tada bus geras ir galios, kai panaikinsite notarijalinį testamentą. Testamento panaikinimo reikalu kreipkitės su liudininkais pas tą notarą, kuris jį rašė ir pareiškite, kad testamentą panaikinate. Notarijalinis testamentas negaliotų, jeigu antras testamentas būtų ne valsčiuje, bet pas notarą rašytas.

Kl. Tėvas mirė 1938 m. ir paliko 10 ha žemės. Tėvo įpėdiniais yra žmona, sūnus ir duktė. Duktė yra ištekėjusi 1921 m. ir jai dabar neduoda tėvo palikimo dalies. *Varguolė.*

Ats. Nesvarbu, kada duktė ištekėjo, bet svarbu, kada mirė tėvas. Kadangi tėvas mirė 1938 m., tai žmonai priklauso septintoji palikimo dalis, o visa kita priklauso abiem vaikam po lygiai. Jeigu duktė ištekėdama paėmė pasogą, tai dalyjant tėvo palikimą pasogas turi būti atskaitytas. Duktė savo dalies gali per teismą reikalauti. Prašymą reikia duoti į apygardos teismą (sąd okręgowy).

Ats. Jonui Barciui. Įstatymo dėl vaivados leidimo žemei pirkti apeiti negalima. Tėvų ir vaikų turtas yra atskirtas. Jeigu tėvas turi jau žemės, tai galima pirkti žemę sūnaus vardu. Tegul sūnus paduoda vaivadai prašyma, tai gal gaus leidimą. Kol neturėsite leidimo, notaras nerašys pirkimo dokumento. Privačių pirkimo dokumentų nerašykite, nes jie yra be galios ir tik apsivilste, sumokėdami pardavėjui pinigus.

Ats. Feliksui Nedzvedzkui. Nėra tamstai reikalo kelti teismo bylos. Testamentas galioti tik testatoriui mirus. Kol tamsta esi gyvas, žemė ir visas ūkis skaitosi tamstos nuosavybė. Jeigu žentas nepatinka, galite kreiptis pas tą notarą, kuris rašė testamentą ir pareikšti, kad testamentą panaikinate. Žentą galite iš namų išvaryti, o jeigu priešintųsi, paduoti jį teisman dėl eksmisijos. Pinigų į užsienį persiuntimo reikalu reikia kreiptis į devizinę komisiją (komisja dewizowa). Tačiau vargiai ar gausite leidimą, nes leidimas duodamas tik tuo atveju, jeigu įrodoma Lenkijos Atstovybės Kaune pažymėjimu, jog Lietuvoje gyvenantis žmogus yra visiškai beturtis ir reikalingas pagelbos. Tai įrodžius, galima gauti leidimą išsiųsti per mėnesį ne daugiau kaip 50 auksinų.

Ats. Dziegui. Sumokėtų mokesčių neatgausite. Veltui bus daromos jūsų pastangos. *P—s*

Jei kooperatyvas per metus padarė pelną, tai pelnas eina dešinėn balanso pusėn, kaip mūsų uždirbtas kapitalas, jei nuostolį, tai kairėn ir rodo, kad dalis mūsų kapitalo nuėjo niekais — kooperatyvas pradirbo.

Jei balansas su nuostoliais uždaromas, tai kooperatyvo veikla buvo bloga ir kooperatyvas smunka.

Nariai, susirinkę visuotinin susirinkiman, turi gerai išklausyti balanso pranešimą ir visa sau išsiaiškinti.

Čia atsiras daugybė klausimų. Kiek per metus turėta įplaukų, iš kur jos atsirado, kokios kooperatyvo skolos, kas kooperatyvui skolingi, kiek surinkta pajų, įrašomųjų, kiek turėta išlaidų ir kam jos išleista, kaip dideli kooperatyvo veikios kaštai, kokį kooperatyvas turi judomąjį ir nejudomąjį turtą, kiek prekių, kokį pelną ar kiek nuostolių.

Valdyba ir taryba per visuotinį susirinkimą praneša taip pat ir savo metinės veiklos apyskaitą, pateikia projektą, kaip padalinti pelną arba padengti nuostolius.

Visuotinis susirinkimas, išklausęs visų pranešimų ir išsiaiškinęs kooperatyvo būklę, priima balansą, pagiria arba supeikia valdybos veiklą.

Per visuotinį susirinkimą kooperatyvo valdyba patiekia ateinančių metų biudžetą ir darbų planą. Susirinkimas visa tai apsvarto, ir įnešęs savo pataisas bei pageidavimus, priima ir patvirtina.

(b. d.).

Iš Suvalkijos kooperacijos

Punsko Vart. Bendrovės „Talkos" veikla 1938 m.

Bendrovė įsisteigė ir veikia nuo 1936 m. Darbas buvo pradėtas labai sunkiose sąlygose ir su kukliu kapitalu. Tačiau kas metai kooperatyvas stiprėja ir plečia savo veiklą. Palyginamai trumpu laiku buvo dešimteriopai padidinti nuosavi kapitalai ir pasiekta didelė apyvarta.

1938 m.pabaigoje bendrovė turėjo 177 narius, kurie visi kooperatyve pirko ir jų užpirkimai sudarė 60% visos apyvartos. „Talkos" metinė apyvarta siekė tais metais 79.000 auks. Tame trąšų buvo parduota 140 tonų už 19.000 auks., žąsų — 1300 štukų už 6000 auks., sėmenų 3 tonos už 1300 auks., tabako 600 kg už 7 500 auks., cukraus 6 tonos už 6100 auks., druskos 19 tonų už 4700 auks., cemento 55 tonos už 3300 auks., silkių 25 statinės už 2500 auks., žibalo 5 tonos už 2200 auks., miltų 4 tonos už 2000 auks., vinių 15 t. už 6000 auks., galanterijos, odų, geležies ir kitų prekių už 22.000 auks.

Nuo 1938 m. pavasario bendrovė įsteigė mineralinių trąšų konsignacinį sandėlį ir prie sandėlio patarimo biūrą. Tuo būdu mineralinių trąšų vartojimas padidėjo apie 100%. Be to, vagoniniais kiekiais kooperatyvas parduoda kalkes, cementą ir akmeninius anglis. „Talkos" balansas 1938 m. gruodžio mėn. 31 d. buvo toks:

Aktyvai:

judomasis turtas	417,80	auks.
kasoje pinigai	685 10	„
prekės	7.368 00	„
skolininkai už prek.	22,87	„
pajai kitose institucijose	69,44	„
iš viso	8.563,27	„

Pasyvai:

pajai	1.604,36	auks.
visuomeninis kapitalas	1.195,36	„
akceptai	500,00	„
paskolos	2.049,06	„
prekių pristatytojai	582 25	„
pereinamos sumos	97,75	„
tikras pelnas	2.534,49	„
iš viso	8.563,27	„

Finansinė padėtis:

savų kapitalų 5.334,21 auks. = 58%
svetimų kapitalų 3.131,31 „ = 42%

Svarbiausias kooperatyvo tikslas yra didinti narių skaičių ir plėsti savo veikimą tose srityje, kurios labiausiai šiuo laiku yra aktualios. Narių skaičius, kad ir lėtai, bet didėja, nes kooperatyvas turi žmonių pasitikėjimą. Kiek sunkiau yra su naujų veikimo sričių užkariavimu, nes čia trukdo stoka savų kapitalų. Bet kur veikia tvirta ir suvienyta visuomenės valia, ten viskas atsiekiama.

Oškinių pieninės veikla

Šiemet gegužės mėn. sueis penkeri metai Oškinių pieninei. Neilgas, palyginti, laikas, bet daug pergyventa. Pieninė steigėsi labai sunkiose materialinėse ir politinėse sąlygose. Per ilgą laiką pieninė negalėjo nusikratyti priekaištų, kad, girdi, ir „karvės politikuojančios". 1936 m. pieninė buvo uždaryta ir mašinos policijos užantspauduotos.

Antra ir gal svarbiausia kliūtis buvo permažas pristatomo pieno kiekis. Ir kas galėtų pamanyti, kad Suvalkijos ūkininkai, kurių ūkiai nemaži, vidutiniai 15 ha, per penkerius metus neišmoks gaminti pieno. Ir juo keisčiau, kad bemaž kiekvienas sutinka su tuo, kad pienas gaminti geriausia išsimoka. Bet to pieno kaip nebuvo, taip ir iki šiol nėra. Nuolat tie patys pasiaiškinimai: „nėra karvių, nėra kuo šerti". Kad trūksta pašaro, tai kaltė pačio ūkininko, nes nesugeba ūkininkauti. Karvių įsigijimo klausimas yra kiek sunkesnis, bet tie, kurie norėjo, įsigijo jas ir turi pieno. Iš to išvada, kad suvalkiečiams trūksta noro ir apdairumo. Su gėda reikia prisipažinti, kad jeigu seniau suvalkiečiai ūkininkai buvo statomi pavyzdžiu visam mūsų kraštui, tai dabar jau jie atsilieka ir pralenks juos Švenčionių kraštas.

Yra ir Suvalkijoje keletas didesnių ir mažesnių ūkių, kurie pienininkystėje gerokai pasistūmėjo priekin. Tų ūkių dėka ir laikosi Oškinių pieninė. Tokių ūkių skaičius kas metai didėja, bet be galo lėtu tempu.

Iš viso, Oškinių pieninė didesnės pažangos nepadarė. Tai matyti iš pristatyto pieno kiekio.

	Narių skaič.	Pristatyta pieno litrų
1934 m.	88	132.658
1935 „	184	203.506
1936 „	357	503 291
1937 „	381	305.000
1938 „	390	304.624

Daugiausia pristatyta pieno, nes daugiau pusė milijono litrų, buvo 1936 m. Paskutinieji dveji metai pristatyto pieno kiekio atžvilgiu yra bemaž vienodi. 1938 m. nustojo veikęs Kievų grietinės nugriebimo punktas, o likusiuose punktuose pieno pristatymas šiek tiek padidėjo. Gal būt pristatomo pieno kiekis didės ir toliau, tik per lėtai tas vyksta. Suvalkijos ūkininkai yra labai nenusistovėję, vienais metais pradeda pieninėn statyti pieną, antrais—jau nestato. Pernai, pakilus javų kainoms, daugelį tas suviliojo, kiti net karves pardavė. Šiemet javai nepakuliami, pieno nėra, ūkininkai atsidūrė labai sunkioje medžiaginėje padėtyje. To įrodymu yra nesumokėti mokesčiai ir sekvestratoriaus lankymasis.

1938 m. gruodžio mėn. 31 d. Oškinių pieninės balansas.

Aktyvai:

judomas turtas	7.018,88	auks.
pinigai kasoj	323,77	„
pajus Pieninių Sąjungoje	291,00	„
sviesto atsarga	122,52	„
perdirb. išlaidų	451,00	„
skolininkai	1.587,26	„
pereinamos sumos	15,00	„
nuostoliai	256.77	„
Iš viso	10.066,20	„

Pasyvai:

pajai	2.324,56	auks.
visuomeninis kapit.	676,56	„
amortizacija	2.439,40	„
akceptai	2.939 70	„
nesumokėti mokesčiai	113,35	„
kiti skolintojai	1.572,63	„
Iš viso	10.066,20	auks.

Po penkerių metų veikimo šiemet pirmą kartą užbaigti metai su nuostoliais. Pieninė padarė viso 35.477 auks. apyvartos, o statytojams išmokėjo 29.663 auks. Už 1% riebalų vidutiniškai mokėta po 2.66 sk.

J. P.

Žemės ūkio gaminių kainos

Šių metų vasario 25 d., Vilniaus Javų-Prekių Biržos pranešimu, buvo mokama už 100 kg auks.

Rugiai	13 50—14.35
Kviečiai	18.25—19.50
Miežiai	15.50—16.50
Avižos	12.50—13.40
Sėmenys	52 50—53.50
Vikai	17.25—18.00
Lubinas (mėlynas)	10.75—11.25
Kvietinės sėlenos	10.25—10 75
Ruginės sėlenos	9.50—10.00
Sviestas 1 kg I rūšies urme	3.60
„ „ „ detal.	4.00
„ „ II rūšies urme	3.50
„ „ „ detal.	3.90
„ „ sūdytas urme	3.20
„ „ „ detal.	3.40
Kiaušinių 1 kg urme	1.60
„ „ detal	1.80

Wydawca-Leidėjas L. Cicėnas. Drukarnia-Spaustuvė „Ruch", Tatarska 6 Redaktor-Redaktorius Inž. M. Cibiras